

механізмів просторового розвитку на основі ПСПМ [3] дозволить: 1) оптимізувати просторові стратегії розвитку у межах семи макрорегіональних зон, підвищуючи ефективність відбудови; 2) створити гнучку систему управління просторовими змінами, що забезпечить стійкість господарської системи в умовах динамічного відновлення; 3) синхронізувати відбудову з європейськими підходами до регіонального розвитку, сприяючи інтеграції України у глобальні економічні процеси. Таким чином, диференціація механізмів просторового розвитку за ПСПМ функціонування ГСУ [3] є стратегічно необхідним підходом для забезпечення ефективного відновлення та формування довгострокової стійкості економіки у повоєнний період.

Список використаних джерел

1. Микитенко В.В., Микитенко Д.О., Чупріна М.О. *Сценарне моделювання просторового відновлення макрорегіональних зон України: соціо-еколого-економічні пріоритети реконструкції. Демографія та соціальна економіка. 2025. №1 (59). С. 109 – 132. <https://doi.org/10.15407/dse2025.01.109>.*

2. Микитенко В.В., Чупріна М.О. *Типовий комплекс механізмів реалізації гібридного сценарію реконструктивного відновлення макрорегіональних зон України. Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, 13 грудня 2024 р. / за заг. ред. д.е.н., професора Калініної С.П. Київ: МДУ, 2024. 130 с. С. 27-31.*

3. Микитенко, В.В., Чупріна, М.О. (2025). *Полівекторна сценарно-прогнозна модель реконструктивно-просторового розвитку України у повоєнному періоді. Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології, 4(1) <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2025-4-1-1>*

УДК 65.015.3

Могилова М. М.,

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри маркетингу та управління бізнесом,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ БІЗНЕСУ РИНКОВИМ ПІДХОДОМ

Ефективність менеджменту підприємства значною мірою визначається його системністю. Одним із елементів системи є управління вартістю, аналітична база якого ґрунтується на оцінці бізнесу. Важливість оцінки вартості підприємства доводить ширина сфери її застосування: розробка плану розвитку чи

інвестиційного проекту; купівля / продаж цінних паперів; участь в M&A; реструктуризація бізнесу; забезпечення процесу кредитування і страхування; тощо. Жодне стратегічне рішення компанії не можливе без оцінки вартості компанії.

Міжнародні та національні стандарти оцінки визначають загальну методологію оцінки бізнесу і майна. В їх розвиток ФДМУ і саморегульованими професійними об'єднаннями оцінювачів розроблено ряд методик і стандартів оцінки. В цілому для оцінки бізнесу застосовують кілька методів в рамках ринкового (порівняльного), дохідного і майнового підходів [1, 2]. Кожен з них ґрунтується на відповідних принципах, що відображають вплив основних важливих факторів на вартість підприємства. При загальній методологічній базі максимально об'єктивна оцінка вимагає врахування галузевих особливостей бізнесу.

В основі методів ринкового підходу – залежність вартості підприємства від його фінансово-економічних та виробничих параметрів і кон'юнктури ринку подібних бізнесів. Оцінка за ринковим підходом передбачає розрахунок й застосування системи ринкових мультиплікаторів, як співвідношення ціни підприємств-аналогів до їх фінансово-економічних чи інших значимих показників-характеристик. Стандартними фінансово-економічними параметрами для розрахунку мультиплікаторів незалежно від галузевої приналежності бізнесу є чистий прибуток, прибуток до оподаткування, ЕВІТ і ЕВІТДА, виручка, вартість активів, власного капіталу і чиста вартість активів.

Разом з тим, для оцінки підприємств окремих галузей важливо в доповнення до універсальних мультиплікаторів застосовувати специфічні мультиплікатори, що враховують їх принципові параметри-характеристики, які є визначальними для відповідного виду економічної діяльності.

Так, в сфері телекомунікацій таким мультиплікатором є співвідношення вартості компанії до кількості абонентів. Для оцінки банків доречно застосовувати мультиплікатори: P/BV (ціна / власний капітал) і P/A (ціна / сумарна вартість активів). Вартість страхових компаній значною мірою залежить від їх чистих премій, що передбачає використання цього показника для розрахунку відповідного галузевого мультиплікатора – P / Net premiums.

Бізнес в сфері нерухомості, тобто підприємства, що займаються продажом і здаванням в операційну оренду переважно комерційної нерухомості, рекомендується оцінювати з використанням мультиплікаторів, що характеризують співвідношення ціни аналогів до чистої вартості активів (P/NAV) і ціни до чистого операційного доходу (P/NOI). На вартість енергетичних компаній впливає їх основний ресурс – виробничі потужності, а саме їх ємність в МВт-ах. Відповідно принциповим специфічним мультиплікатором оцінки компаній сфери енергетики є співвідношення їх ціни до обсягу встановлених енергопотужностей (P/ Capacity).

Для бізнесу окремих галузей надзвичайно важливими є наявні в них природні ресурси. Так, при визначенні вартості підприємств, що займаються видобутком корисних копалин, слід застосовувати мультиплікатор P/Reserves, що характеризує залежність ціни від вартості чи обсягів запасів корисних копалин. Вартість агробізнесу залежить від їх основного виробничого ресурсу – земельного банку. Відповідно специфічним мультиплікатором для оцінки сільськогосподарських підприємств є P/ha, тобто ціна до площі всіх угідь або угідь в обробітку.

Для об'єктивної і ґрунтовної оцінки вартості компанії слід застосовувати максимально доступний арсенал всіх мультиплікаторів, як універсальних, так і специфічних для підприємств окремих сфер економічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF#Text>.
2. Міжнародні стандарти оцінки. [Текст] / Пер. з англ. УТО. Київ : «Авантпост-Прим», 2012. 144 с.

УДК 369:338.24

Мороз О.М.,

здобувач вищої освіти,

Національний університет «Одеська політехніка»

**ЕКСТРЕНА, СТАБІЛІЗАЦІЙНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДОПОМОГА:
КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

Вторгнення російських військ в Україну спричинило масштабну гуманітарну кризу, що призвела до зростання потреб населення у підтримці та соціальній адаптації. Благодійні організації відіграють ключову роль у подоланні цих викликів, впроваджуючи соціально-економічні проєкти, спрямовані на допомогу постраждалим. Завдяки фінансуванню міжнародних організацій та урядів інших країн, в Україні реалізуються передові підходи до подолання гуманітарних криз, однак війна показала, що ці механізми потребують адаптації, вдосконалення та врахування національного законодавства та специфіки ситуації. Наразі міжнародні донори та гуманітарні організації вивчають досвід України для покращення глобальних механізмів реагування на кризи. В умовах війни сформувалися нові напрями благодійної діяльності, що охоплюють три ключові стадії підтримки: екстрену, стабілізаційну та реабілітаційну. Кожна з них включає комплекс заходів – від надання гуманітарної допомоги до сприяння соціально-економічній інтеграції. Дослідження цих напрямів є актуальним для підвищення ефективності благодійної діяльності та розробки стратегій її